

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Facta et dicta memorabilia

Valerius <Maximus>

[Straßburg], nicht nach 1470

[Liber tercius]

[urn:nbn:de:bsz:31-324440](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-324440)

ea vrbe deuicta in regnū suū trāstulit. Longo deinde ī
terictō tempore selencus in pristinā sedem reportādas
curauit. Rodij quoq; eas vrbi sue appullas cū in hos
piciū publice inuitassēt: sacris eciā puluinarib; cel:
locauerunt. Nihil hac memoria felicius que tātū
veneracionis in tā paruulo ere possidet. Quātū
porro honoris athenis xenocrati sapiēcia pariter ac sār
titate claro tributū est. Cum testimoniū dicere coac:
t⁹ ad arā accessisset. vt more ei⁹ ciuitatis iuraret. om
nia se vere dixisse. vniuersi iudices consurrexerunt pro
clamaueruntq; ne iusuirandū diceret. quodq; sibi met:
ipsis postmodū dicēde sentencie loco remissuri nō erāt.
sinceritati eius concedēdū estimarunt.

Capitula libri tercii

Primū de indole. **S**ecundum de fortitudine. **T**ercū
de paciēcia. **Q**uartū de humili loco nātis q̄ dari eua:
serunt. **Q**uintū qui a parentib; claris degenerauerūt
Sextū qui ex illustrib; viris in veste aut in cetero cultu
sibi licēcius quā mos patrie pmittebat indullerunt.
Septimum de fiducia sui. **O**ctauū de constancia.

Capitulum primum

Tingam quasi cunabula quedā et ele:
menta virtutis animiq; pcedēte tempore
ad summū gl'e cumulum puenturi certo
cū indolis expimento datos gest⁹ referā
Emilius lepidus puer eciā tū pgressus
in aciem hostem interemit: ciuem serua
uit. Cuius tā memorabilis operis index est in capito:
lio statua bullata & intincta ptexta. senat⁹ consulta:
posita. Iniquū eciā putauit eum honori nondū te:
pestium videri. qui iā virtuti matur⁹ fuisset. **P**re:
currit igi⁹ lepidus etatis stabilimentū fortiter faciēdi
celeritate. duplicemq; laudem e plio retulit. cui⁹ eua:
viz spectatore anni esse paciebant. **A**rma enī infesti.

Bulle p̄ s̄munda p̄victa p̄ dēte
ge p̄lō p̄ rōnditū bullis que
d̄r̄pua p̄victa ap̄tū² p̄p̄ua
bulli. bullis s̄munda Salēbat
n. p̄d̄ p̄victa p̄victa q̄d̄d̄
bullis d̄r̄pua p̄ ap̄tū² d̄
p̄ḡ p̄victa d̄p̄p̄e.

inicia Helmi 127 p̄p̄e
1273 241 om̄ia

et districti gladij et discursus telorum et aduentantis equi-
tat⁹ fragor. & concurrēcium exercituum impetus uue-
nibus quoq; aliquantum terrori incutit. Inter que gē-
tis enulie puericia coronā mereri spolia rapere ualuit

Hic spirit⁹ ne. M. quidem catonis puericie de-
fuit. Nam cū in domo. M. drusi auunculi sui educa-
retur: et ad eū tribuni plebis latini de ciuitate impetrā-
da cōuenissēt: a. Q. poppedio latinorum principe dru-
si aut hospite rogat⁹ ut socios apud auunculū adiuua-
ret. constanti vultu non facturū se respondit. Iterum
deinde ac sepius interpellat⁹ in pposito pstitit. Tunc
poppedius in excelsā edium partem leuatū abiecturum.
inde se nisi precibus obtemperaret minat⁹ est: ne hac re
ab incepto mouere potuit. Expssa est itaq; illa vox ho-
minū. Gratulētur nob latini et socij: hunc esse tā par-
uum quo senatorem nec desperare quidem nobis ciui-
tatem licuisset. Tencro ergo animo cato totius curie gē-
uitatem pcepit. pseuerantiaq; sua latinos iura nostre
ciuitatis apprehendere cupiētes repulit. Idem cū salu-
tandi gracia ptextat⁹ ad sillam venisset. et capita pro-
scriptorū in atrium allata vidisset. atrocitate rei cōmo-
tus pedagogū suum nomine spardenonem interrogauit
quapropter nemo iueniret qui tā crudelē tyrannum
occideret. Cumq; his non voluntatem hominibus sed
facultatem deesse q; salus eius magno p̄sidio militum
custodiret respondisset. ut ferrū sibi daret obsecrauit.
affirmando p̄facile eū interfectorū: q; in lecto illius cō-
sistere soleret. Pedagogus & animū catonis agno-
uit et ppositū exhorruit: cūq; postea ad sillam excussū
semp adduxit. Nihil hoc ammirabilius puer i officinas
crudelitatis dep̄hensus victorem non extimuit. tū maxi-
me cōsules municipia. Legionēs equestres ordinis ma-
iorem partem trucidantem ipsū mariū eo loci sta-
tuisset. celerius aliquid de sua fuga quam de sille nece

legentes
ad dms

domus

culpa aut

dinem diu immortales ammirati / incolumitatem sinceram ei prestiturunt. Nam neque altitudo deiectus quassatus ve nec pondere armorum pressus ; nec ullo verticis circuitu actus ; ne telis quidem que undique congeriebant lesus ; tutum natandi eventum habuit . Vnus itaque tot civium tot hostium in se oculos conuertit ; stupentis illos ammiratione hos inter leticiam et metum hesitantes ; unusque duos acerrima pugna cōsertos exercitus alterum repellendo ; alterum propugnando distraxit . Denique vnus urbi nostre tantum scuto suo quantum tiberis alueo munimenti attulit . Quapropter discedentes etrusci dicere potuerunt . Romanos vicimus . ab horatio victi sumus . **I**mmemorem mei propositi mei clodia facit . pene eadem enim tempestate certe aduersus eundem hostem et in eodem tiberi inclitum ausa facinus . Inter ceteras enim virginis obses porfenne data hosti nocturno tempore custodiam egressa ; equum conscendit ; celerique traiectu fluminis non solum obsidione sed etiam patriam metu soluit . viris puellam lumē virtutis proferendo . **R**edeo nunc ad romulum qui ab matrone cenmesium rege ad dimicandum provocatus ; quanquam numero et fortitudine militum superiorem se crederet ; tuciusque erat toto cum exercitu quam solum in aciem descendere ; sua potissimum dextera omen victorie corripuit . nec incepto eius fortuna defuit . Occiso enim matrone ; fuisque hostibus ; optima deo spolia in feretrio retulit . **H**actenus istud quia publica religione consecrata virtus ; nulla privata laudatione indiget . **A**b romulo proximo **cornelius cossus** eidem deo spolia consecrauit ; cum magister equitum ducem fidentium in acie congressus interemisset . **M**agnus initio huius generis inchoate glorie romulus . **C**osso quoque multum acquisitum est ; quod imitari romulum valuit . **D**e . **M**arcus quidem marcelli memoriam ab his exemplis separare debemus . **I**n quo tantus vigor animi fuit ; ut apud padum

Unus proinus ex his qui in
sua virtute cum bellis
pauca sed magis sua virtute
habet . Deo . et proinde
pro filia sua .

epima prohi q dno dno t capo regi
subd g

flumis & lampadie plane q dno
videtur d

in qd vobis ad p
de qd dno dno
pauca .

lombardoz leguazibus dno a dno veni mte
galloꝝ regem ingenti exercitu stipatū cum paucis eq̃:
tibus inuaderet: Quem p̃tinus obruncatū armis ex-
iit: eaq; ioui feretrio dicauit. ¶ Eodem et virtu-
tis & pugne genere vfi sunt. T. malle⁹ torquatus et
valerius coruinus et emilianus scipio: hij etiā vltro p̃
uocatos hostium dūces intercemerūt. Sed quia sub alie-
nis auspicijs rem gesserant; spolia ioui feretrio nō po-
suerunt consecranda. Item scipio emilianus cū in his-
pania sub lucullo duce militaret atq; intercacia p̃u ali-
dum oppidū circūfederet. Primus mentia eius conscē-
dit; neq; erat ī eo exercitu quisquā aut nobilitate aut
animi indole aut futuris actis cui⁹ magis saluti parci
et consuli deberet. Sed tunc clarissimus quisq; iuuentū
p̃ amplificanda et tuēda patria plurimū laboris ac pe-
ricli sustinebat: deforme sibi existimans quos dignita-
te p̃staret ab his virtute superari. Ideoq; emilian⁹ hāc
miliā alijs p̃pter difficultatē vitantibus sibi depopos-
cit. ¶ Magnū inter hec fortitudinis exemplum
antiquitas offert. Romani galloꝝ exercitu pulsi: cū
se in capitolium et in arcem conferrēt q; his collibz
morari omnes non possēt; necessarium consilium ī pla-
na parte vrbis relinquēdoꝝ seniorū ceperunt: quo faci-
lius inuēt⁹ reliquias imperij tuerēt. Ceterū ne illo q̃dē
tā misero tanq; luctuoso tempore ciuitas nostra virtu-
tis sue oblita est. Defuncti enī honoribus apertis ia-
muis ī curulibus sellis cū insignibz magistratū quos
gesserant sacerdotioꝝq; que erant adepti confederunt:
vt et ipsi in occasu suo splēdorem & ornāmēta p̃terite
vite retinerēt et plebi ad forciū sustinēdo casus suos
puocarēt. Venerabilis eoz aspect⁹ primo hostibz fuit:
et nouitate rei et magnificencia cult⁹: et ipse audacie
cōmotis. Sed quis dubitaret quin et galli et victores
illā ammiracionem mox in risū et in omne contumelie
genus conuersuri essent. Non expectauit igit hanc in

urie maturitatem. **S.** altilius: verū barbam suā p̄mul-
 centi gallo scipionem vehementi icū capiti inflixit: ei
 q̄ p̄pter dolorem ad se occidendū ruenti cupidius corp̄
 obrulit. **C**api ergo virt̄ nescit: paciencia dedec̄ igno-
 rat: fortune succūbere omni fato tristius ducit. **N**o-
 ua et speciosa genera interit̄ excogitat: si quisquā in-
 terijt: qui sic extinguit. ¶ **R**eddendus est nunc
 romane iuuentuti debet̄ glorie titulus: qui. **S.** semp-
 nio acratino consuli cū volsis apud verruginem parū
 p̄spere dimicante ne acies nostra iā inclinata p̄pellere-
 tur equis delapsa seipsa centuriauit hostium exercitiū
 dirupit. **Q**uo dimoto p̄ximū tumulū occupauit: effe-
 citq̄ vt omnis volscozū conuersus impet̄. legionibus
 nostris ad cōfirmandos animos salutare laxamentū
 daret. **I**taq̄ cū iam de trophæis statuendis cogitarent
 p̄liū nocte dirimente victores ne an victi discederent in-
 certi abierunt. ¶ **S**trēuus quoq̄ ille flos ordinis
 equestris: cuī mira virtute fabius maximus rutilian̄
 magister equitū bello quod aduersus samnites gerebat̄
 male cōmissi p̄lij crimine leuatus est. **N**amq̄ papirio
 cursore propter auspicia repetenda in urbem p̄fiscen-
 te castris preposit̄ ac vetit̄ in aciem exercitiū ducere ni-
 hilominus manus cū hostes sed tamē tā feliciter quā te-
 nere conseruit. procul enī dubio supabatur. **C**eterum
 optime indolis iuuent̄ detractis equozū frenis vehemē-
 ter eos calcaribus stimulos i aduersos samnites egit.
 obstinataq̄ animi p̄sencia extortā manibz hostiū victo-
 riā. **Q**ualis deinde roboris illi milites qui ve-
 hementi icū remozū concitatā fuge punicam classem
 nautis lubricis pelagi quasi cāporū firmitate pedites i
 litus retraxerunt. ¶ **E**iisdem temporis et no-
 te miles q̄ canēs p̄lio q̄ hanibal magis vires romano-
 rū contudit: quā animos fregit: cū ad retinendā arma

Delato enim... breuius magis... et tunc...
 talis...

ad hunc...
 dicitur...
 dicitur...
 dicitur...

Qualis...
 non...
 ut...
 fugerunt...

hic autolictus milite

inutiles vulneribus manus haberet/spoliare se conāre nu-
midā cervice complex⁹ ore naribus et auribus corrosis
deformem reddidit • inq; plenis vlcionis moribus exspi-
rauit. **S**epone iniquū pugne euentū : quantū interfec-
tore forci⁹ interfect⁹. **P**ellus enī in victoriā obnox-
ius moriētis solacio fuit • roman⁹ in ipso fine vite vin-
dex sui extitit. **M**ilitis hic aduerso casu tā egregius tā
q; virilis animusquā relatur⁹ sū imperatoris.

1. gladio actuto

^{populis} **P** enī crassus cū aristonico bellū ī asia gerens
a tracibus quoz is magnū numerū in p̄sidio habebat
intra cleam et smirnam exceptus ne indicionem eius p-
ueniret • dedecus arcessita ratione mortis effugit. **V**ir-
gani enī qua ad regendum equū vsus fuerat in vnus
barbari oculū direxit. **Q**ui vi doloris accēsus lat⁹ cras-
si sicca cōfodit. **D**umq; se vlciat⁹ : romanū imperato-
rem maiestatis amisse turpitudine liberauit. **O**stēdit

fortune crassus quā indignum virū tā graui contume-
lia afficere voluisset • quoniāquidem iniectos ab ea li-
bertati sue miserabiles laqueos prudēter pariter ac for-
titer rupit: donatūq; se iā aristonico dignitati sue red-
didit.

Eodē mētis pposito vsus est scipio. **N**ā
q; infeliciter. **S** n. pompeium generi sui defēsis in affri-
ca partibus: classe hispaniā petēs • cum animaduertis-
set nauem qua vehebāt ab hostibus captā gladio p̄cor-
dia sua transuerberauit. **A**c deinde p̄strat⁹ in puppi q̄-
rentibus cesarianis militibus vbi nā esset imperator •
respondit. **I**mperator se bene habet • tantūq; eloqui va-
luit: quantū ad testādā animi fortitudinem eterne lau-
di satis erat.

Tui quoq; clarissimi excessus cato
vtica monumētū est • in qua ex fortissimis vulneribus
tuis plus glorie quā sanguinis manauit. **S**iquidem
constantissime in gladium in cūbendo magnū homini-
bus documentū dedisti. **Q**uanto potior esse debeat p̄b
dignitas sine vita: quā vita sine dignitate

Cui⁹

voluit ad crassi

fuit p̄cor
scipio
p̄cor
p̄cor

quod gladii
p̄cor
p̄cor

filiā minime muliebris animi: quae cum bruti viri sui esse
solum quod de interficiendo ceperat cesare: ea nocte qua
dies teterrimi facti secutus est cognoscat. egresso cubi-
culū bruto: cultellū tonsorium quasi unguium rescan-
dorū causa proposit: eoque velut forte elapso se vulnera-
uit. Clamore deinde ancillarū in cubiculū reuocatus
brutus obiurgare eam cepit: quod tonsoris precepisset offi-
cium. Cui secreto porcia. Non est hoc inquit tenera-
rium factū meū: sed in tali statu nostro amoris mei er-
ga te certissimū iudicium. Experiri enim volui si tibi pro-
positū parum ex sententia cessisset: quā equo animo me
ferro essem interemptura. ¶ Felicio pro genie sua
superior nato a quo porcie familie principia manarūt
Qui cum ab hoste in acie vehementer paruulo poteretur.
vagina gladius eius elapsus decidit. Quem subiectū
pro lancium globo atque vndique hostilibus pedibus circumda-
tū postquam abesse sibi animaduertit. adeo constanti
animō in suā potestatem redegit. ut illū non periculo
oppressus rapere sed metu vacuus sumere videret. Quo
spectaculo attoniti hostes. postero die ad eum supplices
pacem petentes venerunt. ¶ Toga quoque fortitudo
militaribus operibus inserenda est quia eandem laudem
foro atque castris edita meretur. Cum. T. Gracchus in tri-
bunatu pro fugissimis largitionibus favore populi occu-
pato rempublicam oppressam teneret. palamque dicitaret
interempto senatu omnia pro plebem agi debere in eadem
fidei publice conuocati patres conscripti a consule mu-
cio Scouola quid nam in tali tempestate faciendū esset: de
liberabant cunctisque consentibus ut consul armis republi-
cā tueretur. Scouola negauit se quicquam vi esse acturum.
¶ Tunc scipio nasica. quā inquit consul dū viris ordi-
nem sequitur id agit ut cum omnibus legibus romanū im-
perium corruat. Ego met me priuatus uoluntati v're
ducere offero. Ac deinde leuā manū apte toga circumdedit

h' h' Scatone vultus n' q' d' q'
otianus vultus d' q'

h' h' bellid p'uarū & singularium
m' d' q'

h' h' p'uarū & h' h' p'uarū

h' h' p'uarū & h' h' p'uarū
h' h' p'uarū & h' h' p'uarū

h' h' p'uarū

h' h' p'uarū
h' h' p'uarū

sublataq; dextera perclamauit. qui rempublicam saluam
 esse uolunt me sequantur. Ea; voce cunctatione bonorum
 ciuium discussa: gratum tamen scelerata factione quas me
 reba; penas persoluere coegit. ¶ Item cum tribunus
 plebis saturnus et praetor glaucia et equitius designatus tribunus
 plebis maximos in ciuitate nostra seditionum motus ex-
 citauisset: nec quisquam se populo concitato opponeret
 primum. M. emilius scaurus. G. marium consulatum sex-
 tum gerentem hortatus est. ut libertatem legesque manu defen-
 deret: primumque sibi arma afferri iussit. quibus allatis:
 ultima senectute confectum & pene dilapsum corpus indu-
 it. spiculoque innixus ante fores curie constitit. ac paru-
 lis et extremi spiritus reliquijs ne respublica expiaret ef-
 fecit. Presencia enim animi sui senatum & equestrem ordi-
 nem ad uindictam exigendam impulit. ¶ Sed ut
 armorum et toge superius: nunc etiam siderum clarus decus di-
 uum iulium certissimam uere uirtutis effigiem representem?
 Cum innumerabili multitudine & feroci impetum
 uirorum inclinari aciem suam uideret: timidius pugnantem
 militi scutum detraxit: eoque terribiliter acerrime preliari cepit.
 Quo facto. fortitudinem per totum exercitum diffudit.
 labentemque belli fortunam diuino animi ordine restituit.
 Idem alio prelio legionis marcie aquiliferum ieiunde
 fuge gratia iam conuersum in faucibus comprehensum in con-
 trariam partem detraxit. dexteramque ad hostem tendens: quor-
 sum tu inquit abis? Illic sunt cum quibus dimicandum est
 Et manibus quidem unum militem: adhortatione uero
 tam acris omnium legionum trepidationem corripuit. uinci-
 que paratas vincere docuit. ¶ Ceterum ut humane
 uirtutis actum exequamur: cum hannibal capuam in qua roma-
 manus exercitus erat obsideret. Iubinus accensus peligne co-
 hortis praefectus vexillum trans punicum vallum proiecit. seip-
 sum suosque comilitones si se hostes potiri essent: execratus est
 & ad id petendum subsequente cohorte prius impetum

Epistola p. m. v. d. l. i. s. 467. r. 8
 sicut paginam hanc de hinc
 apponit spe inuicem hanc
 planca hinc

d. i. s. d. i. n. g. f. e. t. d. i. m. d. i. f. e. t.
 v. m. d. l. s.

i. u. i. u. s. l. o. q. u. i. d. i. c. i. t. q. u. o. d. i. u. l. i. u. s. r. e. p. a. c. e.
 t. p. a. l. l. i. u. s. l. e. g. i. s.

p. m. v. d. l. i. s. 467. r. 8
 hinc de hinc p. m. v. d. l. i. s.
 d. i. s. d. i. n. g. f. e. t. d. i. m. d. i. f. e. t.
 v. m. d. l. s.

Vallum ut p. m. v. d. l. i. s. 467. r. 8. vallum autem p. m. v. d. l. i. s. 467. r. 8. vallum inuicem
 inuicem p. m. v. d. l. i. s. 467. r. 8. vallum inuicem p. m. v. d. l. i. s. 467. r. 8. vallum inuicem

fecit **Q**uod ut valerius flaccus tribunus tercię legionis
aspexit: conuersus ad suos spectatores inquit. ut video
aliene virtutis huc venimus. Sed absit istud dedecus a
sanguine nostro. ut romani gloria cedere latinis uelit
Ego certe aut speciosam optaui mortem: aut felicem au-
dacie exitum: vel solus p̄currere paratus sum. **H**is auditis
padanus cęturio conuulsu signu dextera retines iam hoc
inquit intra hostile vallu metu erit. **P**roinde sequa-
tur qui id capi nolunt. et cu eo in castra penoꝝ irrupit
totaq; secu traxit legionem. **I**ta trium hominu fortis
temeritas hanibalẽ paulo ate spe sua capua potitorẽ:
ne castroru quidem suoz potentem esse passa est. **Q**uo-
ru virtuti nihil cedit. **Q**. octius qui ppter fortitudi-
nem achilles cognominatus est. **N**am ut reliqua eius ope-
ra non exequar: habunde tamẽ duobus factis que rela-
tur sum quantu bellator fuerit cognoscetur. **Q**. metel-
lo consuli legatus in hispania profectus: celtibericu sub eo
bellu gerens postqua cognouit a quoda gentis huius in-
uene se ad dimicandu puocari. erat autem illi forte pra-
dediti gracia posita misa. relicta ea arma sua extra val-
lum deferri. equumq; deduci clam iussit. ne a metel-
lo impediret. **E**t illu celtiberu insolentissime obequitan-
tem consecutus interemit. detractasq; corpori eius exu-
uias: ouans leticia in castra retulit. **I**dem p̄resu no-
bilitate ac virtute omnes celtiberos pstantem cu ab eo
in certamen pugne deuocatus esset: subcu bere sibi coegit.
Nec erubuit flagrantissimi pectoris iuuenis gladium
a suu: & sagulu utroq; exercitu spectante tradere. ille
vero ecia peccit ut hospicij iure inter se uincti esset: qua-
do inter romanos et celtiberos pax foret restituta.

Ne atiliu quidem p̄terire possumus qui cu
decime legionis miles p. G. cesaris partib; maritima
pugna p̄liaret. abscisa dextera qua assiliẽciuni nauu in-
iecerat. leua puppim apphendit. **N**ec ante dimicare

qo. vor palagos qz pelign
latini rat. & piligne. Bnd
potend peligna & regio Bq
quidm erat. 7 erat milicia
valde b.

eleuat

et unum dicitur
p̄m tradit qd

et unum dicitur
militum in p̄s qd

Slj

et unum dicitur
quod dicitur
et unum dicitur
et unum dicitur

in bello maritimo

probis & suspectis se nō laudat
hominem inculcat
hominem qd d
et d pante.

desistit: quam captā pfunco mergeret. Quod factum
parū iusta noticia patet. ¶ At cinegirū atheniē
sem simili ptinacia in consecrandis hostibus vsū verbo
sa cantu laudum suarū grecia omni seculoz memorie
litterarū preconio inculcat. ¶ Classicam attilij
gloriā terrestri laude. G. cesius scena eiusdem impera
toris centurio subsecut⁹ est. Cum p castello enī cui pre
posit⁹ erat dimicaret. Gneiqz pompeii prefect⁹ iussu ei⁹
sūmo studio & magno militū numero ad eū capiēdū
mitteret: omnes qui pprius accesserant interemit. ac
sine vllō regressu pedes pugnans sup ingētem stragem
quā ipse fecerat corruit. Cuius capite humero femine
sancium oculo eruto sectū vno et viginti iātibus pfo
sum apparuit. Tales in castris diui iulij disciplina mi
lites aluit quozū alter dextera: alter oculo amisso hosti
bus inhesit. Ille post hanc iacturā victor: hic ne hac q
dem iactura vict⁹. ¶ Tuum vero sceuola iexpūg
nabilem spiriētū in vtrāqz parte rerū nature qua āni
acione psequare nescio. quoniā excellenti virtute dubi
um reliquisti. inter vndas ne pugnā fortiozem edide
ris: an in terra vocem miseris bello nanqz gallico quo
G. cesar non contentus opera sua lictoribus oceani
dādere britanice insule celestis iniicit manus cū qua
tuor cōmilitonibus rate transiēt⁹ in scopulū vicinū
insule quā hostium ingentes copie obtinebant. postqz
estus regressu suo spacium quo scopulus et insula diui
debantur: in vadū transitu facile redegit ingenti mul
titudine barbarozū affluente: ceteris rate ad lit⁹ regres
sis. solus immobilem stacionis gradū retinens: vndi:
qz ruentibus telis: & ab omni parte acri studio ad eua
dendū. nitētibus quinqz militum diurno prelio suffectu
a pila vna dextera hostium corporibus adegisti. Ad
vltimū destrieto gladio audacissimum queni⁹qz nō vni
onis impulsu modo mucronis ictu depellens. binc ro

Ritus & maris actus
capitū q notabid ff dmad
brutūco y d s p d sic
nola cu mure magt recad
ad nani ad scopulū actus
h p qz estus d qz sub
condit ft in pille

si qd muretus bellu
dunare sine dantes
qz d d d d d d d d
muretus

removabilis
femore

scopulū vicinū
insule quā hostium
ingentes copie obtine
bant. postqz estus
regressu suo spacium
quo scopulus et insula
diuidebantur: in vadū
transitu facile redegit
ingenti multitudine
barbarozū affluente:

rate ad lit⁹ regres
sis. solus immobilem
stacionis gradū retinens:

nitētibus quinqz
militum diurno prelio
suffectu a pila vna
dextera hostium corporibus
adegisti.

manis illinc britannicis oculis incredibili nisi cernere
 ris spectaculo fuisti. Postquā deinde ira ac pudor cūc
 ta conari fessos coegit. tragula femur traiecit: saxiq;
 pondere ora contusus: galea iā ictibus discussa: et scu:
 to crebris foraminibus assumpto p̄fundo te credidisti:
 ac duabus loriciis onust⁹ inter vndas quas hostili cruo
 re infereras enasti. visoq; imperatore armis non amif
 sis sed bene impensis: cū laudē merereris veniā petisti.
 magnus plio: sed maior discipline militaris memoria
 Itaq; ab optimo virtutis estimatore. tum facta: tum
 etiā verba tua centurionat⁹ honore data sunt.

Tragula ut hinc & p̄ admoc̄

Ad Sed quoq; ad pliatorū excellentem fortitudinē at
 tinet merito. L. sicij dentati cōmemoracio omnia ro:
 mana exempla finierit. Cuius opera honoresq; operū
 vltra fidē veri excedere iudicari possent: nisi ea certi auc
 tores inter quos. S. varro monumentis suis testata
 esse voluissent. Quem cōcies et vigēsies in acie descēdis
 se tradunt. eo robore animi atq; corporis utentem ut
 maiorem semper victorie partem traxisse videret. Sex
 & triginta spolia ex hoste retulisse. quorū in numero
 octo fuisse cum quibus inspectate vtroq; exercitu ex pro
 bacione dimicasset. quatuordecim ciues ex media mor
 te raptos servasse: quinq; et quadraginta vulnera pec
 tore excepisse. tergo cicatricibus vacuo: nouē triumphatū
 les imperatorū curr⁹ secutū. totius ciuitatis oculos in
 se numerosa donozū pompa conuertentem. Pretere
 rant enī auree corone octo turricae. xiiij. murales tres
 obsidionalis quināginta. torques. CLxxiiij. armille
 .CLx. haste. xvij. pharetre. Xv. ornamenta etiam
 legioni ne dū militi satis multa. **I**lle quoq;
 ex plurib; corporibus in vnum magna cū admiracōne
 calidus cruor confusus est in quo oppido cū fului⁹ flac
 cus campanā p̄fidiam p̄icipes ciuitatis ante tribunal
 suum capitali supplicio afficiendo vindicaret. litteris q;

... fuit sed hinc ductor

... sic p̄ hinc & p̄ admoc̄

... et p̄ hinc & p̄ admoc̄

... sine & corone ...
Muziles duab; ...
Obfidionalis & corone obsidis ...
... p̄ hinc & p̄ admoc̄

a senatu acceptis finem pene eorum statuere cogeretur.
 vltro se ei titus inbelius taurea campanis obtulit. Et quod
 potuit clara voce. quoniam inquit fului tanta cupiditate
 hauriendi sanguinis nostri teneris. quid cessas in me
 cruentam securem destringere: ut gloriari possis forcioze
 aliquando virum qua ipse es tuo iussu esse interemptum
Eo deinde dicente libenter ait. se fecisse facturum nisi sena-
 tus voluntate impediret. et affirmate ad me inquit cui
 nihil patres conscripti preceperunt. aspice oculis quidem
 tuus gratum: animo vero tuo maius opus edentem. pri-
 nusque interfecta coniuge ac liberis gladio incubuit. **Q**ue
 illum virum putemus fuisse. qui suorum ac sua cede testari
 voluit se fului crudelitatem suggillare. quam senatus viri
 misericordia maluisse. ¶ **A**ge darii quantus ar-
 dor animi qui cum sordida et crudeli magorum tyrannide p-
 las liberaret unumque ex his obscuro loco abiecto corporis
 pondere vrgeret. pelari operis locis plagam ei inferre du-
 bitante. nec dum magum petit ipsum vulneraret. tu vero
 inquit nihil est quod respectu mei timidius gladio utaris
 vel per utrumque illum agas licet. dum hic quam celerrime pe-
 reat. ¶ **H**oc loci leonidas nobilis spartanus occur-
 rit. cuius proposito opere exitu nihil forcius. Nam cum
 tricenis militibus apud termophilas toti asie obiectus grauem
 illum et mari et terra xersem. nec hominibus tantum terri-
 bilem sed neptuno quoque compedes et celo tenebras mi-
 nitantem perinacia virtutis ad vltimam desperationem re-
 degit. Ceterum perfida et scelere incolarum eius regionis
 et loci oportunitate qua plurimum adiuuabatur spolia-
 tus occidere dimicans quam assignatam sibi a patria sta-
 tionem deserere maluit. Ideoque alacri animo suos ad
 id plium quo perituri erant cohortatus est ut diceret.
Sic prandete comitones: tanquam apud inferos cena-
 turi. Quis erat denunciata. lacedemonij prede ac victorias
 esset promissa dicto intrepidi paruerunt. ¶ **O**criade

*Hic iura civilia dicitur capere qd
 molestia dolens tibi
 ponit qd nra fuit. qd vult
 alios iures quidam*

*Hic qd dicitur qd dicitur
 ut reddi dicitur qd dicitur
 aut per pau magis qd dicitur
 quidam. et qd dicitur
 qd dicitur*

*Laudat ad. dicitur
 qd dicitur
 qd dicitur*

*At dicitur dicitur qd dicitur
 qd dicitur qd dicitur
 qd dicitur qd dicitur*

oro. r. dicitur

*q. d. dicitur qd dicitur
 qd dicitur dicitur*

*Hic Atides dicitur lacedemonius fuit qd ad dicitur hanc ad dicitur dicitur ad dicitur qd dicitur qd dicitur
 voluit qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur
 qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur qd dicitur*

quoque pugna pariter ac morte speciosa: t'reathru laude
qua spacio lacius solum cernit. Qui sanguine suo scrip-
tis litteris: direpta hostibus victoriam. tantum non post
fata sua in sinu patrie cruento trophei titulo retulit.

Excellentissimos spartane virtutis puent: mi-
rabilis lapsus sequit. Epaminondas maxima theboz
felicitas idemque lacedemoru prima clades: cu vetustam
eius vrbis gloriam multaque ad id tempus publica vir-
tutem apud lucra & mantinea secundis plijs contudis-
set. traiecit hasta: sanguine et spiritu deficiens recreare
se conantes primu an clipeus suus saluus esset. deinde an
penitus fusi hostes forent interrogavit. Que postquam
ex animi sententia comperit: non finis inquit comili-
tones vite mee sed melius & auctius incium aduenit.

Nunc enim vester epaminondas nascit qua sic moritur
Thebas ductu et auspicijs meis caput grecie factas vi-
deo. et fortis et animosa civitas spartana iacet armis
nostris abiecta. amara dominacione grecia liberata est
Orbus quoque non tamen sine liberis morior. quonia
mirificas filias leutra et mantinea relinquo. E corpo-
re deinde suo hasta deduci iussit. eoque vulnere exspiravit
Ch si eu dii immortales victorijs suis pfrui passi esset.
sospes patrie mentia itroisset.

Ac ne therame-
nis quidem atheniensis in publica custodia mori coac-
ti parua mentis constancia in qua triginta tirannoru
iussu porrecta veneni pocionem non dubitanter hausit
quodque ex ea supfuerat iocabundus illisum humo claru
edere sonu coegit. reuidensque seruo publico qui ea tra-
diderat grecie inquit ppino. Vide igitur vt hoc poculu
ad eu continuo pferas. Erat autem hijs ex triginta ti-
rannis crudelissimus. Profecto supplicio est se libera-
re. ta facile supplicium ppeti. Itaque theramenis pnde
atque in domestico lectulo moriens vita excessit. inimi-
coru existimacione punitus: suo iudicio finitus. Sed

*hinc sup orge
mep p hanc
epaminos*

*post ex lo lacedemoru
apposuit h pnt ad pnt lappu*

18 13 exiens

theramenes a litteris et doctrina virilitatem traxit.

Numantino vero theogeni ad cōsimilem virtu-
tem capescēdā quasi magistra gētis sue ferocitas existit
Perditis nanq; et afflictis rebus numantinoꝝ cū om-
nes ciues nobilitate pecunia honoribus p̄staret. **V**icū
suū qui in ea vrbe speciosissimus erat cōtractis vndiq;
nutrimētis ignis incendit. p̄tinusq; stricū gladium ī
medio posuit: ac binos inter se dimicare iussit: vt vic-
tus incisa ceruice ardētibus tectis superiaceret. **Q**ui
cū tam forti lege mortis omnis absumpsisset. ad vlti-
mum seipse flammis immerit.

Verū vt eque
populo romano inimice vrbis excidium referā. carta
gine capta. vxor hasdrubalis ex p̄bata ei impietate q̄ a
sapione soli sibi impetrare vitā contemp̄t̄ fuisset. dex-
tra leuaq; cōmunes filios mortem non recusantes tra-
hens incēdio se flagrantis patrie obiecit. **M**ulie-
bris fortitudinis exemplo eque fortem duarū puellarū
casum adiciam. **C**um pestifera sedicione siracularū. to-
ta regis gelonis stirps euidentissimis exhausta cladibus
ad vnicā filiam harmonia virginem esset redacta. **E**t
in ea certatim ab inimicis impetus fieret. nutrix eius
equalem illi puellā: regio cultu ornatā: hostilibus gla-
dijs subiecit. **Q**ue ne cū ferro quidem trucidaret̄. cui⁹
esset condicionis ediceret. p̄clamauit ammirata illius
animū harmonia et tante fidei supesse non sustinuit.
Reuocatosq; interfectores p̄fessa que nā esset: in cedē
suā conuertit. **I**ta alteri tectū mendacium: alteri veri-
tas apta finis vite fuit.

Capitulū terciū de paciēcia

Regijs viroz pariter ac feminarum operib; for-
titudō se oculis hominū subiecit. paciēciāq; in
medium p̄cedere hortata est. non sane infirmio-
ribus radicibus stabilitā. aut minus generoso spiritu
habundantem: sed ita similitudine coniunctā vt cū ea

Handwritten notes in the right margin:
+ non vult q̄ p̄cedat
p̄cedat tunc q̄ p̄cedat
p̄cedat tunc q̄ p̄cedat
p̄cedat tunc q̄ p̄cedat
p̄cedat tunc q̄ p̄cedat

vel ex ea nata videri possit. **¶** Quid enim hijs que
supra retuli factis mucij conuenientia? Cum a porfenna
rege etruscorum urbem nostram graui ac diutino bello vrge
ri egre ferret. castra eius clam ferro cincti intrauit. i
molantemq; ante altaria conatus est occidere. Ceterum
inter molitionem pij pariter ac fortis ppositi oppellus
nec causam aduenit texit: et tormenta quanto opere contemp
neret: mira paciencia ostendit. posus enim credo dexteram
suam q; eius ministerio in cede regis uti nequisset. iniec
tam foculo exuri passus est. Nullum pfecto diu immor
tales admotum aris cultum attencioribus oculis viderunt.
Ipsu quoq; profennam oblitum periculi sui vlcione sua
vertere in ammiracionem coegit. Nam reuertere iqt
ad tuos muti et eis referte cum vitam meam pecceris a me
vita donatum. Cuius clemenciam non adulat mucius:
tristior profenne salute quam sua leior. vrbi se cum eter
ne glorie cognomine sceuale reddidit. **¶** Dom
pei etiam probabilis virtus qui dum legacionis officio fun
gitur a genicio rege interceptus. cum senatus consilia prodere
uberec. ardenti lucerne admotum digitum cremandum pre
buit. eaq; paciencia regi simul: et desperationem tormen
tis quicquam ex se cognoscendi excussit: et expetere populi
romani amicitie magnam cupiditatem ingenerauit.
Ac ne plura huiusce generis exempla domum scrutando
sepius ad ciuiliu bellorum detestandam memoriã progre
di cogor: duobus romanis exemplis contentus. que ut
clarissimarum familiarum commendacionem ita nullum publi
cum merorem continent. externa subnectam. **¶** Vctus
to macedone more regi alexandro nobilissimi pueri p
to erant sacrificanti. Equibus vnus turbulo arrepto:
ante ipsum astatit: in cuius brachio carbo ardens delapsus
est. Quo et si ita vrebatur ut adusti corporis eius odor
ad circustancium narces pueniret. tamen & dolorem
silencio pssit. et brachium immobile tenuit. ne sacrificium

serpente
S. 10. 10.

Seruola

et obliqua dicitur p. 10. 10.

si li. p. 10. 10. p. 10. 10. p. 10. 10.

vol. 10. p. 10. 10. p. 10. 10. p. 10. 10.

popcius

q. p. 10. 10. p. 10. 10. p. 10. 10.

Serua

ostancia
puerij

alexandri aut concusso turibulo impediret aut edito ge
mitu regias aures aspergeret. **R**ex quoq; paciencia
pueri magis delectat⁹ ex hoc certius p̄seuerancie experi
mentū sumere voluit. **C**onsulto enī sacrificauit diuici⁹
ne hac re cū p̄posito repulit. Si huic miraculo ^{q̄m̄c̄ dulce p̄t̄ t̄m̄p̄}
inferuisset oculos: scisset eius stirpis milites vinci nō
posse. Cuius infirmā etatem tanto robore p̄ditā anī:
aduertisset. ¶ **E**st et illa uehemens & constans
animi militia litteris pollens venerabilium doctrine sa
crozū antistes philosophia: que vbi est p̄ctore recepta
homini: inhonesto atq; inutili effectu depulso: totū in
solide virtutis munimēto confirmat. potēciusq; metu ^{de p̄stantia vniū}
facit ac dolore. **I**ncipiā autem a zenone eleāte qui cū ^{p̄t̄ p̄p̄o}
esset indespicienda rerū natura: maxime prudēcie inq;
excitandis ad vigorem iuuenū animis promptissimus
preceptorū fidem exemplo virtutis sue publicauit. **P**a
triam enī egressus in qua frui secura libertate poterat
agrigenū miserabili tyrannoz seruitute obrutū petit.
tanta fiducia ingenij ac morū suorū fret⁹ vt sperauerit
et a tyranno p̄phalari vesane mentis feritatem. a se diri
pi posse. **P**ostquā deinde apud illū plus consuetudi
nem dominacionis quam consilij salubritatem valere
animaduertit. nobilissimos eius ciuitatis adolescētes
cupiditate liberāde patrie inflammauit. Cuius rei cū
iudiciū ad tyrannū manasset: conuocato in forū po
pulo torquere eū vario cruciat⁹ genere cepit. subinde q̄
rens quos nā consilij participes haberet. **A**t ille neq;
eorum quemquā nominauit: & p̄ximū quemq; ac fi
dissimū tyranno suspectū reddidit. **I**n crepitansq; agri
gētinis ignauā ac timiditatatem effecit: vt subito mē
tis impulsu concitati p̄phalarim lapidibus p̄sternerent
Senis ergo vnius eculeo impositi non supplex vox nec
miserabilis euulatus sed fortis cohortacio tocuis vrbis
animū fortunāq; mutauit. ¶ **E**iisdem nominis

Si q̄m̄c̄ dulce p̄t̄ t̄m̄p̄
de p̄stantia vniū
p̄t̄ p̄p̄o

leno
etiam p̄t̄
fiducia

philosophus cum a dearco tyranno de cuius nece consilium
miserat) torqueret: supplicij pariter atque indicandorum
gracia consciorum doloris victor: sed vlcionis cupidus esse
dixit quod secreto audire eum admodum expediret. laxatoque
eculeo postquam insidijs opportunum tempus animaduer-
tit. aurem eius morsu corripuit: ne ante dimisit quam
et ipse vita et ille parte corporis priuaretur.

Ita
his paciencie emulus anaxarcus cum a tyranno cipriorum vico-
creante torqueretur. nec vlla vi inhiberi posset quominus
eum amarissimorum maledictorum uerbis inuicem ipse torq-
ret: ad vlcimam amputationem lingue minitanti. **N**on
erit inquit effeminate adolescens hec quoque pars corpo-
ris mei tue dicionis. **P**rotinusque dentibus abscisa et
manducatam linguam in os eius ira patens expuit.

Multorum aures illa lingua et in primis alexandri re-
gis admiratione sui attonitas habuerat: dum terre con-
dicionem: ambitum maris: siderum motus: totius deni-
que mundi naturam: prudentissime atque facundissime ex-
prospexit. pene tamen occidit gloriosus quam vixit quia
tam fortissime illustre professionis actum comprobauit. **A**nax-
archi quoque non vitam modo deseruit sed mortem reddidit cla-
riori.

In theodoro quoque viro grauissimo hie-
ronimus tyrannus tortorum manus frustra fatigauit.

Rupit enim verbera: fiduculas laxauit: soluit eculeum:
laminas extinxit: prius quam efficere potuit ut tyranni-
cidij conscios indicaret. quinque satellitem in quo toti-
us dominationis summa quasi quodam cardine versaba-
tur falsa criminatione inquinando: fidem lateri eius cus-
todem eripuit: beneficioque paciencie non solum que occul-
ta fuerant texit sed etiam tormenta sua vltus est. **Q**uibus
hieronimus dum inimicum cupide lacerat: amicum temere
perdidit.

Apuud indos vere paciencie meditatio
tam obstinate usurpari creditur: ut sint qui omne vite tem-
pus nudi exigant. modo causati montis gelido frigore

haduns lo d'q' p' h'z

Emulus.

ad h'z et geometria

admet' in

theodorus

ad hunc fuit
betanus
laminas fuisse
auti p' d' d' d' d'
alibi metalli p' d' d'
inim' p' d' d' d'

est enim tormentum d' d' ligati
h' d' d' d' et p' d' d' d'
f' d' d' d' d' d' d' d' d' d'
d' d' d' d' d' d' d' d' d'
q' d' d' d' d' d' d' d' d' d'
f' d' d' d' d' d' d' d' d' d'
est fides d' d' d' d'

q' fult' d' d' d' d' d' d'
amici' q' d' d' d' d' d'

Equus ap' indos

In monte d' d' d' d' d'
turi d' d' d' d' d'

corpora sua durantes modo flammis sine ullo gemitu obicientes: atque his haud parua gloria contemptu doloris adquiretur titulusque sapientie datur. **Hec** e pectoribus altis et eruditis orta sunt. ¶ **Illud** tamen non minus admirabile seruilis animus cepit **Seruus** barbarus basdrubale quod dominum suum occidisset grauius ferens: subito aggressus interemit. **Cum**que comprehensus omnimodo cruciaretur: leticia tamen quam ex vindicta ceperat more constantissime reticuit. ¶ **Non** ergo fastidioso aditu virtus excitata inuida ingenia ad se penetrare patitur neque haustum sui cum aliquo personarum discrimine largum malignumve prebet: sed omnibus equaliter exposita quid cupiditatis potius quam quid dignitatis attuleris estimat. inque captum bonorum suorum tibi ipsi pondus examinandum relinquit: ut quantum subire animo sustineris: tantum tecum auferas. **Quo** euenit ut et humili loci nati ad summam dignitatem consurgant. et generosissimam imaginem ferunt in aliquod reuolunt dedecus acceptam a maioribus lucem in tenebras conuertant. **Que** quidem palmiora suis exemplis reddunt. ac de his prius ordiar: quorum in meliorem statum facta mutatio splendida relatu prebet materiam.

h' gnuat se ad diuina p' q
 oncedans dicitur p' h' d. ego
 ex q' q'ra e ut dicitur q'ra p'
 Silite lo' h'rausq' n' d' z' l'aryq'
 q' u' n' z' t' g'ant' q' h' iudic' q'ra
 rio poris cur' malig' q' u'
 id z' p' q' h' p'ono
 an q' q' h' sua p' q' d' op' q'ra p'
 p' p' h' d' e' q' d' q' p'and' q'
 h' h' bono' q' p'and' q'

S' p' p' q' p' q' q' q' q'
 h' h' p'and' h' h' h' h'
 h' h' h' h' h' h' h' h' h'

retinuit al

q' q' q' q' q' q' q' q' q'
 h' h' h' h' h' h' h' h' h'

q' q' q' q' q' q' q' q' q'

plamora

Tullius

magis

Tarquinus

q' q' q' q' q' q' q' q' q'
 q' q' q' q' q' q' q' q' q'
 q' q' q' q' q' q' q' q' q'
 q' q' q' q' q' q' q' q' q'

Capitulum quartum de humili loco natis qui clari euaserunt
In cumabula tullii hostilij agreste tugurium cepit eiusdem adolescentia in petore pascendo fuit occupata. ualidior etas imperium romanum rexit. et duplicavit senectus excellens ornamentis decorata in altissimo maiestatis fastigio fulsit. **Verum** tullius et si magnus ammirabilis incrementi domesticum tamen exemplum est. ¶ **Tarquinium** autem ad romanum imperium occupandum fortuna in urbem nostram aduexit. alienum quod ex actu: alieniorem quod ortum corintho: fastidendum quod mercatore genitum: erubescendum quod eciam exule demerito nato patre. **Ceterum** tam prosperum conditionis sue euentum

q' q' q' q' q' q' q' q' q'
 q' q' q' q' q' q' q' q' q'
 q' q' q' q' q' q' q' q' q'

industriosū p inuidioso gloriosum reddidit . Dilata
 uit enī finēs : cultū deorū nouū sacerdotij auxit : nume-
 rū senatū amplificauit : equestrem ordmem vberiozem
 reliquit : queq; laudū eius consumaciō est pclaris vir-
 tutibus effecit . ne hec ciuitas penitentiā ageret : q; regē
 a finitimis potius mutuata esset quā de suis legisset .
In tullio vero fortuna p̄cipue vires suas ostendit . Ver-
 nā huic vrbi natū regē dando . cui quidem diutissime
 imperium obtinere quater lustrū conderetur : triump-
 hare contigit . **A**d summā autē vnde p̄cessit aut quo pue-
 nerit statue ipsius titulus habunde testat̄ . serulij cog-
 nomine et regia appellacio ne pplexis . **M**iro q̄
 q; gradu varro ad consulatū a macellaria patris taber-
 na conscendit . Equidem fortuna pay duxit sordissime
 mercis capturis alito dūodēci falces largiri n̄ eciā . **L**
 enilium paulū dedisset collegā atq; ita se in eius sinū
 infudit . vt cū apud cannas culpa sua vires populi ro-
 mani exhausisset . paulū qui plūm cōmittere volebat
 occidere p̄teret̄ . illū in vrbem incolumen reduceret .
Quineciā senatū gracias ei agētem q; redire voluisset
 ante portas eduxit . excuditq; ut grauissime cladis auc-
 tori dictatura deferretur . **N**on paruus consu-
 lat̄ robur . **P**penne vtpote qui consul antequā ciuis
 sed in bello gerendo vtilior aliquanto reipublice varrōe
 imperatore . **R**egē enī aristoniciū cepit . grassianeq; sē-
 gis punitor extitit . **C**um interim cui⁹ vita triump-
 uit mors papia lege dampnata est . **N**amq; patrem il-
 lius nihil ad se p̄tinencia ciuis romani iura cōplexum
 sabelli iudicio petitū : redire in pristinas sedes coegerūt
Jca . **P**penne nomen adumbratū : falsus consulat̄
 caliginis simile imperium : caducus triumphus : aliena
 in vrbe impbe peregrinat̄ est . **P** . **M** . vero porcij
 catonis incrementa publicis votis expetenda fuerunt .
 qui nomen suū tusculi ignobile : rome nobilissimum

ad hunc dicitur hunc
vnde dicitur hunc
vnde dicitur hunc

Non est hunc
vnde dicitur hunc
vnde dicitur hunc

Non est hunc
vnde dicitur hunc
vnde dicitur hunc

Non est hunc
vnde dicitur hunc
vnde dicitur hunc

Seruius

... dicitur hunc ...
... dicitur hunc ...
... dicitur hunc ...

Arystonius hunc ...

... dicitur hunc ...

... dicitur hunc ...

Ar. porcius

Socrates

Euripides
Socrates

hinc pnt e rati b d d r

Aristoteles ut pnt e lmg. d d m
suo ag. eo q d d d s d d pnt
Socrates filius monstrat et pnt e
monstrat ut h acti q d miz
nastri.

non affirmit d d d d

reddidit. Ornata sunt enī ab eo litterarū latinarū mo
numēta adiuta disciplina militaris: aucta maiestas
senat⁹ prologata familia in qua maximū dec⁹ posteri
or or⁹ est cato. **¶** Sed vt romanis externa iūga
mus. socrates non solū hominū consensu: verum etiā
appollinis oraculo sapientissimus iudicat⁹. phanarete
matre obstetrice et sophronisco patre: marmorario ge
nit⁹. ad clarissimū glorie lumen excessit. neq; immeri
to. Nam cū eruditissimorū virozū ingenia in dispu
tatione ceca vagarenē: mēsurasq; solis ac lune & cete
rorum siderū: loquacibus magis quā certis argumen
tis explicare conarenē. totius etiā mundi habitū com
plecti auderent. primus ab his indoctis erroribus abduc
tū animū suū in intima condicionis humane & in
secessu pectoris repositos affect⁹ scrutari coegit. si virt⁹
per seipsā estinctur vite magister optim⁹. **¶** Quā
matrem euripides aut quem patrem demostenes habue
rit: ipsorū quoq; seculo ignotū fuit. Alterius autem
matrem cultellos venditasse: omnium pene doctorū lit
tere loquūtur. Sed quid aut illius tragica: aut huius
oratoria vi clarus ē

¶ Capitulū quintū qui a parentibus claris degenerauerūt
Equitur duplicis pmissi pars adoptis illustriū
virozū imaginibus reddenda. quōniā quidē sūt
referenda qui ab earum splēdore degenerauerunt. teterri
mis ignauie ac nequicie sordibus imbuta nobilia por
teta. **¶** Quid enī monstro similiū quā superioris affri
cāni filius scipio: qui in tanta domestica gloria or⁹ a
paruulo admodū regis anthiochi p̄sidio capi sustinuit
cū ei voluntaria morte absūmi sacius fuerit quā inter
duo fulgētissima cognomina patris & patruī. altero
maiori oppressa affricā iā parte altero maiori ex par
te recuperata asia surgere incipiēte manus vincendas
hosti tradere eiusq; beneficio p̄carium spiritū obtinere.

+ matre euripides
abou p d d d d

p̄ p̄ p̄
fāt duo v̄ p̄ p̄

ut h liz d m m m
fāt q d m m

de quo mox. L. Scipio speciosissimorum deorum hominumque oculi subiectus erat triumphus. Idem pretore petitor candida togam adeo turpitudinis maculis obsoletam in campum detulit. ut nisi gratia ciceri qui patris eius scriba fuerat adiutus esset. honorem a populo imperator non videretur. Quamquam quid interfuit utrum repulsam an sit adeptam preturam domum referret. Quam cum propinquum ab eo pollui animaduertent: id egerunt ne aut sella ponere aut ius dicere auderet. insuperque manu eius anulum in quo caput africanum sculptum erat detraxerunt. Dignus boni quas tenebras equo fulmine nasci passi estis.

2m p. qui erat. In campo
omnis gloria celebrant hie
suspensum honorat maxime
apud quos hie dampnati
dandi combad. qd. p. ad ricas
pda p. p. p. p. p. p. p. p.

q. d. m. maluit per
obtinere q. d. m. r. r.
pulsam hie

tribunal
Suffragane legu. it. lo. m. g. p. b. a. r. e.
q. d. m. p. d. m. a. r. e. d. m. p. e. g. h. i. e.
p. u. t. q. d. m. p. u. i. d. h. a. n. d. z. e. r. o.
d. m. p. u. i. d. h. a. n. d. z. e. r. o.
p. u. t. q. d. m. p. u. i. d. h. a. n. d. z. e. r. o.

¶ Age. Q. Fabij maximi allobrogi et eius imperatoris clarissimi filius. Q. Fabius maximus quod perditam luxuria vitam egit. Cuius ut cetera flagitia obliterentur: tamen habunde illo dedecore mores nudari possunt. q. e. Q. Pompeius pretor urbanus paternis bonis interdixit neque in tanta ciuitate qui illud decretum reprehenderet inuentus est. Dolenter enim homines ferebant pecuniam que fabie gentis splendore seruare debebat. flagitiosis dissilia. Ergo que niuina patris indulgentia herede reliquerat: publica seueritas exhedaui.

Q. f. a. m.

4. q. d. m. p. u. i. d. h. a. n. d. z. e. r. o.

v. d. m. p. u. i. d. h. a. n. d. z. e. r. o.

q. d. m. p. u. i. d. h. a. n. d. z. e. r. o.

¶ Post sedem fauorem plebis claudius pulcher. adherensque fulbia ne stole pugio militare decus muliebri imperio subiectum habuit. quorum filius pulcher preterquam quod eneruam frigidam iuuentam egit. perditio etiam amore vulgarissime meretricis infamis fuit. mortisque erubescendo genere consumptus est. A uide enim ab donide deuorato: fede ac sordide in temperancie spiritum reddidit. **¶** Jam. Q. qui dem hortensij qui in maximo ingeniorum ciuium amplissimorum puentu summum auctoritatis atque eloquencie gradum obtinuit. nepos hortensius corbio omnibus sortis abiectiorem et obsceniorum vitam exegit. ad ultimumque lingua eius tam libidini cunctorum inter lupanaria perstitit. quam aui pro salute ciuium in foro excubuerat. **¶** An

le. v. d. m. p. u. i. d. h. a. n. d. z. e. r. o.

v. d. m. p. u. i. d. h. a. n. d. z. e. r. o.

h. o. r. t. e. n. s. i. u. s.

Duorot abalio p. d. m. p. u. i. d. h. a. n. d. z. e. r. o.

a. h. o. r. t. e. n. s. i. u. s.
abdomen amasur
p. u. i. d. h. a. n. d. z. e. r. o.
p. u. i. d. h. a. n. d. z. e. r. o.
p. u. i. d. h. a. n. d. z. e. r. o.

aduerto in quā p̄iculosum iter p̄cesserim • Itaq; meip̄
 se reuocabo nesi reliqu a eiusdem generis naufragia cō
 sectari p̄seuerauero • aliqua inutili relacione implicer
Referā igitur pedem : deformesq; umbras in vno gur
 gite turpitudinis sue iacere paciar • Sapius est enī nar
 rare qui illustres viri incultu ceterorūq; uite ritu aliq̄
 ex parte nouando sibi indulserunt • *non faciendo*

Capitulum sextū qui ex illustribus viris in veste aut ī
 cetero cultu licencius sibi quam mos patrius permette
 bat indulserunt •

*Biography of Scipio Africanus the Younger
 p. 100. Scipio Africanus the Younger
 Scipio Africanus the Younger
 Scipio Africanus the Younger
 Scipio Africanus the Younger
 Scipio Africanus the Younger*

P • Scipio cū in sicilia augendo traiciēdoq; ex
 ercitiū in affricam oportuniū querēdo gradū car
 taginis ruinā animo uolueret • inter consilia
 ac moliciones tante rei operā gymnasio dedit • pallioq;
 et trepidis vsus est • nec hac re segniores punice exerci
 tibus manus intulit • Sed nescio an ideo alacriores q̄a
 vegeta et strenua ingenia quo plus recessui sumunt •
 hoc uehemētiore impetus edunt • **C**rediderim etiā fano
 rem eū sociorum vberiozem se adepturū existimasse • si
 ritū eorum et solempnes exercitaciones comp̄basset •
Ad quas tamen ueniebat cū multū ac diu eius fatigal
 set humeros & cetera membra militari agitatione fir
 mitatem suā p̄bare coegisset • consistebatq; in his labor
 eius in illis remissio laboris •

*pallio p̄fecto
 p̄fecto p̄fecto
 p̄fecto p̄fecto
 p̄fecto p̄fecto*

L • vero scipiois
 statuā clamidatam et trepidatā ī capitolio cernimus •
 quo habitu uidelicet quia aliquando vsus erat effigiem
 suā formatam poni uoluit • **L** • quoq; silla
 cū imperator esset clamidato sibi et trepidato neapolī
 ambulare deforme non dicit • **S** • autem duel
 lius qui primus naualem triumphū ex penis retulit • q̄
 cienscumq; epulatur⁹ erat • ad funialem cereū p̄eunte tibi
 cinē & fiducine a cena domū reuerti solitus est • in sig
 nem bellice rei successum nocturna celebracione testando

*luna p̄fecto p̄fecto
 p̄fecto p̄fecto
 p̄fecto p̄fecto*

Mam papirius quidē masso cū bene gesta • r • p

*Scipio Africanus the Younger
 Scipio Africanus the Younger
 Scipio Africanus the Younger
 Scipio Africanus the Younger*

Et u. n. m. p. p. aboz
v. i. d. d. d. p. r. a. m. d.
e. q. p. r. l. i. t. o. r. e. n. d. d.

triumphū a senātu nou impetrauisset. in alban o mōte
triumphandi et ipse iniciū fecit. & ceteris postea exē
plū p̄buit. Proq; laurea corona cū alicui spectaculo ī
teresset mirtea vsus est. ¶ **Jam . G. marij isolēs**
pene factū. Nam post iugurtinū cimbricūq; et theuto
nicū triumphum cantaro semper potauit. q̄a liber pater
īdiciū ex asia deducēs triumphū hoc vsus poculi genere
ferebat. vt p̄ ipsum haustū vini victorie eius suas victo
rias compararet. ¶ **M. autem cato p̄tor . M.**
scauri ceterorūq; reorum iudicia . nulla indut⁹ tunica
sed tantūmodo p̄textā amictus egit. Sed hec atq; his si
milia virtutis sibi aliquid in consuetudine nouande li
cencie sumentis iudicia sunt. Illis autem que dein ceps

h. u. n. m. p. p. aboz
v. i. d. d. d. p. r. a. m. d.
e. q. p. r. l. i. t. o. r. e. n. d. d.

Defidua sui
m. p. i. t. a. r. t. h. f. l. i. t.
p. d. i. g. n. i. t. a. t. e. q. f. i. l. i. o. s.

exilugat:

Defidua sui

subnectam quantū sui fiduciā habere soleat cognoscit
¶ **P. et . G. n. scipionibus** in hispania cū maio
re parte exercitus acie punica opp̄sis: omnibusq; pro
vincie eius nacionibus. carthaginensium amicitia se
cutis nullo ducū nostrorū illuc ad corrigendā rem p̄
fici sci audente. p. scipio quartū et vicesimū agens anū
iturū se pollicitus est. Qua quidem fiducia populo ro
mano salutis ac victorie spem dedit. Eademq; in hispa
nia ipsa vsus est. Nam cū oppidū badian circūfederet
tribūnal suū adeuntis in edem que intra mentia hostiū
erat vadimonia ī posterū diem facere iussit. Continuo
q; vrbe potitus: et tempore et loco q̄ p̄dixerat sella posi
ta ius eis dixit. Nihil hac fiducia generosius: nihil p̄
dictione verius: nihil celeritate efficacius: nihil digni
tate etiā dignius. Nec minus animosus: minusuc p̄
sperus illius in affricam transitus. in quā ex sicilia ex
ercitū senatu vetante transduxit. quia nisi plus in ea
re suo quā patrū conscriptorum consilio credidisset. se
cundi punici belli finis inuentus non esset. ¶ **Cui factō**
par illa fiducia q̄ postquā affricam attigit: speculato
res hanibalis in castris dephensos et ad se p̄ductos nec

h. u. n. m. p. p. aboz
v. i. d. d. d. p. r. a. m. d.
e. q. p. r. l. i. t. o. r. e. n. d. d.

h. u. n. m. p. p. aboz
v. i. d. d. d. p. r. a. m. d.
e. q. p. r. l. i. t. o. r. e. n. d. d.

h. u. n. m. p. p. aboz
v. i. d. d. d. p. r. a. m. d.
e. q. p. r. l. i. t. o. r. e. n. d. d.

h. u. n. m. p. p. aboz
v. i. d. d. d. p. r. a. m. d.
e. q. p. r. l. i. t. o. r. e. n. d. d.

h. u. n. m. p. p. aboz
v. i. d. d. d. p. r. a. m. d.
e. q. p. r. l. i. t. o. r. e. n. d. d.

Manipulos & quo milite ut ydy
h q r. Scipio milite & qdy
duos milites & duo quia
puni bellu impiebat m ddy
p adqm p qur m ddy
p f p r u l o s d d y h e b e p p o
f o l u b a r a q m a m p u l l a r e
m i l i t e s p c d o r j

supplicio affecte: nec de consilijs ac viribus penorū peccā
tatus est. sed circa omnes manipulos diligentissime du:
cendos curavit. Interrogatusq; an satis ea consideras
sent que speculari iussi erant. prandio dato ipsis iumē
tisq; eorū in columas dimisit. Quo tā pleno fiducia spi:
ritu prius animos hostium quā arma contudit.

Verum ut ad domestica eius eximie fiducia acta venia
mus cū a L. Scipione ex anthioceſi pecunia sestercium
quadrages ratio in curia reposita. plato ab eo libro
quo accepta & expense summe continebant. refelliq; i
imicorū accusatio poterat. discessit indignat⁹ ab ea re
dubitari que sub ipso legato administrata fuerat. quine
ciā in hunc modū egit. Non reddo. p. c. erario vestro
sestercij quadrages rationem alieni imperij minister
qō meo ductu meisq; auspicijs bis milies sestercio vbe
rius feci. Neq; enim huc puto eo malignitatis vētūm
ut de mea innocētia querendū sit. Nam cū affricā to
tā potestati vestre subiecerim nihil ex ea quod meū dice
retur preter ^{affricā} ^{o r e s + d i c e} me retuli. Non me igit⁹ punice nō
fratrem meū asiaticę gaze avarū reddiderunt: sed vter
q; nostrū invidia magis quā pecunia locupletior est.
Tā constantem scipionis defensionem vniuersus se:
nat⁹ comprobavit. Sicut illud factū q; cū ad necessariū
reipublice vsū pecuniā ex erario promi opus esset. idq;
questores quia lex obstare videret: aperire non auderēt
privat⁹ claves poposcit. patefactoq; erario legem utili
tati legem cedere coegit. Quam quidem ei fiduciā cō:
sciencia illa dedit: quia meminerat omnes leges a se es
se servatas. Non fatigabor eiusdem facta identidem
referēdo: quā ne ille qdē in consimili genere virtutis
sūdādo fatigat⁹ est. Diem illi ad populū. M. neuus
tribunus plebis aut ut quidā memorāt duo perilij dix
erunt. Quo ingenti frequentia i forū deductus rostra
cōscendit. capitiq; suo corona triumphali imposta: hoc

si sit scipio h e t h
f. 11. d. 1. q. 1. m. p. 1. 1.

4. d. 1. 1.

6. d. 1. 1.

qz forte h dies fuerit
qz modo orator h p
h e b a q p o n e.

ego inquit quiritēs die carthaginem magna spirantē
leges nostras accipere iussi. **P**romde equū est vos ire
mecū in capitolium supplicatū. **S**peciosissimam dein
de eius vocem eque clarus cūent⁹ est. **S**iquidem et sena
tū totum & vniuersum equestrem ordinem & cunctā
plebem iouis optimi maximi puluinaria petens comi
tem habuit. **R**estabat vt tribunus apud populū sine
populo ageret: desertusq; ī foro cū magno calumpnie
sue ludibrio solus moraretur. **C**uius deuicandi ruboris
causa in capitolium pcessit. deq; accusatore scipionis
venerator fact⁹ est. ¶ **A**nti spiritus egregius
successor scipio emilianus cū vrbe pualidam obsideret
suadentibus quibusdā vt circa ^{frontibus} mētia eius ferreos muri
ces spargeret. omniaq; vada plumbatis tabulis cōster
neret: habentibus clauorū cacumina. ne subita erupcōe
hostes in p̄sidia nostra impetū facere possent. respōdit
Non esse eiusdem et capere aliquos velle & timere.

¶ **I**n quacūq; mirabiliū partem exemplorū cōuer
tar. velim nolimve in cognomine scipionis herream ne
cesse est. **Q**ui enim licet hoc loci nascā p̄terire fidētis
animi dictiq; clarissimū auctorem. ¶ **A**nnone cā
ritate in crebescēte. **S**curiacius tribunus plebis pro
ductos in concionem consulem compellebat. ut de fru
mēto emēdo atq; id negocium explicandum mittendis
legatis in curiā referrent. **C**uius instituti minime vti
lis interpellandi gracia ^{hāc} nālica contrariā actionem or
diri cepit. **O**bstrepēte dein de plebe. tacete queso quiritēs
inquit. plus ego enī quā uos quid reipublice expedi at
intelligo. **Q**ua voce audita. omnes pleno veneratio
nis silēcio maiorem auctoritatis eius quā suorū alimē
torū respectum egerunt. ¶ **L**uij vero salinatoris
eterne memorie tradendus animus. qui cū hasdrubalem
exercitiūq; penorum in imbrā delesset. & ei diceretur
gallos ac ligures ex acie sine ducibus et signis sparfos

puluinaria caudā lecti p̄
lectissimā p̄teritā d̄p̄tio
Sij d̄p̄tio 2. h. S. p̄teritā d̄p̄tio

lenos artuos

regit rōq; tōr tot
d̄p̄tio d̄p̄tio 10.7

ymbria p̄ d̄p̄tio
S. h̄stie p̄ d̄p̄tio
p̄ d̄p̄tio q̄p̄tio d̄p̄tio
ymbria p̄ d̄p̄tio
p̄ d̄p̄tio q̄p̄tio d̄p̄tio
ymbria p̄ d̄p̄tio

h̄stie h̄stie
p̄ d̄p̄tio d̄p̄tio

^{parientes}
ac pallantes parua manu opprimi posse. respondit. ^{l. 1. r. straxit} i
hoc eis parci oportere ne hostibus tante cladis domesti ^{l. 2. r. sup}
ci nunciij deesset. ¶ ^{l. 3. r. sup} Bellica hec p̄sencia animi to: ^{l. 4. r. sup}

Uo qd hie fiducia non fuit fiducia
si magis p̄sumptio est
alijs: vbi dicitur. fuerunt qd duo
ad legatos et como p̄to p̄des
Op qd dicitur. fuit qd dicitur se
fuit cor si ad p̄tore legat
tos liget vbi dicitur qd
fandaret

^{panfium} gata illa sed non minus laudabilis quã . p . furus phi
lus consul in senatu exhibuit. Q . enim metellum . Q
qz pompeium consulares viros vehementes inimicos
suos cupidã sibi p̄fectionem in puinciam hispaniam
quã sortitus erat . idẽtidem exprobrantis legatos secum
illos illuc ire coegit . fiducia non solum fortem : sed pe
ne eciã temerariam que duobus acerrimis odijs latera
sua cingere ausa est . vsumqz ministerij vix tutũ in ami
cis e simu mimicozũ petere sustinuit . Cuius factũ si cui
placet necesse est . L . eciã classij qui apud maiores eloq̄
cia clarissimus fuit p̄positum non displiceat . ¶

Nam cũ ex consulatu puinciam galliã obtineret : at:
qz in eã . S . carbo cuius patrem dampnauerat ad specu
lãda acta sua venisset . non solum eũ inde non submo
uit : sed insuper ei locũ in tribunali assignauit . nec vl
la de re nisi eo in consilium adhibito cognouit . Itaqz
acer & vehemens carbo nihil aliud gallica pegrinacõe
consecutus est : quã vt animaduerneret p̄ sortem patrẽ
suũ ab integerrimo viro in exilium missum . ¶

per odio que malicia
h offitio p̄ p̄ctum
dual:

^{re p̄sencia} Cato vero superior sepenumero ab inimicis ad cause
dicationem vocatus : nec vllo vnquã crimine conuictus :
ad vltimũ tantũ fiducia in sua innocencia reposuit . vt
ab his in questionem publicã deductus tiberium grac
cũ a quo in administracioue reipublice ad multũ odiũ
dissidebat iudicem deposceret . Qua quidem animi pre
stancia p̄tinaciã eorum in consecrandi se inhibuit .

¶ Eadem . M . scauri fortuna eque senectus . lãga
ac robusta idem animus . Qui cũ p̄ rostris accusaret
q̄ a rege mitridate ob rempublicam p̄dendã pecuniam
accepisset : causam suã ita egit . Est enĩ iniquum qui
rites cũ inter alios vixerim apud alios mee rationem
^{h. i. i. v. v. v.}

vite reddere . sed tamen audebo vos quoru[m] maior pars
honoribus & actis meis interesse non potuit interro
gare. Varius seuerus veronensis emilium stauru[m] regia
mercede corruptu[m] imperium romani populi prodidisse
ait emilius seaur[us] huic se affinem esse culpe negat . vtri
credit[is] ? Cuius ammiracione populus commot[us] variu[m]
ab illa dementissima actione p[er]tinaci clamore depulit .

ru qd in p[er]ba dicit magis e[st] d[icitur]
+ mea q[ue] totis p[er]cipio s[er]uio
pugnanti t[ame]n p[er] se e[st] p[er] se
se. mirabile!

¶ Contra . M . antonius ille disert[us] . Non enim
respuendo sed amplectendo cause dictionem qua[m] innocens
esset testat[us] est . ¶ Questor[um] p[ro]ficiens in asia brun
dusum iam puenerat . vbi litteris cercior incestu se po
stulat[us] apud L . cassium p[ro]torem cui[us] tribunal p[ro]pter
nimiam seueritatem scopulus reoru[m] dicebatur . cu[m] id vi
tare beneficio legis memmie liceret . que[m] eoru[m] qui rei pu
blice causa abesset ; recipi nomina vetabat i[n] urbem ta
men recurrit . ¶ Que vota pleno fiducie bone consilio tu
absolucionem celerem : tu p[er]fectionem honestiorem con
secut[us] est . ¶ Sunt et illa speciose fiducie publica
exempla Nam cu[m] eo bello quod aduersus pirru[m] gereba
tur : carthaginenses centu[m] ac triginta nauium classem
in p[ro]sidium romanis hostiam vltro misissent . senatu[m]
placuit . & legatos ad ducem eorum ire qui diceret po
pulu[m] romanum bella suscipere solere : que suo milite ge
rere posset . p[er]inde classem carthaginem reducerent .

h[ic] p[er] p[ro]p[ri]os p[er] la

¶ Idem post aliquot annos cannensi elade exhaustis
romani imperij viribus supplementu[m] in hispaniam ex
ercitu[m] mittere ausus : fecit ne locus hostilium castroru[m]
cum maxime capena portam armis hanibale pulsante
minoris veniret . qua[m] si illu[m] p[er] non obtinerent . Ita
se gerere in aduersis rebus quid aliud est qua[m] seuien[te]
fortunam in adiutorium sui pudore victam conuerte
re . ¶ Magno spacio diuisus est a senatu ad poetam
accium transitus . Ceterum vt ab eo decencius ad exter
na transeam[us] . p[ro]ducamur in medium . ¶ Is iulio cesari

claud[us] q[ue] erat hispania supple
- p[er] se q[ue] i[n]quit t[ame]n p[ro]p[ri]os p[er] la
- p[er] se q[ue] i[n]quit t[ame]n p[ro]p[ri]os p[er] la
- p[er] se q[ue] i[n]quit t[ame]n p[ro]p[ri]os p[er] la
- p[er] se q[ue] i[n]quit t[ame]n p[ro]p[ri]os p[er] la

Amemo dote

92. P[ro]p[ri]os p[er] la
ad p[ro]p[ri]os p[er] la
93. P[ro]p[ri]os p[er] la

¶ Non v[er]o auctor[um] s[er]uio a p[ro]p[ri]os p[er] la
vnde tractare de p[ro]p[ri]os p[er] la

— No illig fiducia lauda q
n de qfidit p p p l i n d i a t
— i p h i a m n e b i m p e r i u l i f i c a t
— v t q t e m n a q e q d a i e s t
— d o s n d d p p i e t e t a b a l i s
— d e p p i n i n o l l e r .

— h r s t o b a p a l e e s d q g i n f o s e n
— z u p d i r e f i a n s d e t a b i s

— a n q d d i g n i e s e t h o n o r e m e
— d e n o s p a r t e q m h r s d e p f e r a
— e t i d f u d i n a h a e a d p u n g r e t

amplissimo ac florentissimo viro in collegium poetarum ^{q d e singularis pœsint}
venienti nunquam assurrexit . non maiestatis eius im-
mor: sed quod in compactione communium studiorum aliquando ^{re}
se superiorem esse confideret . Quapropter insolentia ^{re}
crimine caruit . quia ibi voluminum non imaginum cer-
tamina exercebantur . ¶ Ne euri pedes quidem a the-
nis arrogans visus est . cum postulante in populo ut ex ^{loni ludis}
tragedia quandam sententiam tolleret . progressus in scenam
dixit se ut eum doceret : non ut ab eo disceret : fabulas com-
ponere solere . laudanda perfecta fiducia est que existima-
tionem sui certo pondere examinat . tantum sibi arrogans ^{tribuens}
quantum a contemptu & insolentia distare satis est . Ita ^{Vu sici . t . alios dicit}
quod eciam quod alcestidi tragico poete respondit . probabile ^{pœta athens fuit}
apud quem cum quereretur quod eo triduo non ultra tres ver-
sus maximo impenso labore deducere potuisset . atque is ^{invicem emulit qd}
se centum perfacile scripsisse gloriaretur . sed hoc inquit in-
terest quod tui in triduum tantummodo : mei vero in omne ^{quis vrbis qd}
tempus sufficeret . Alterius enim fecundi cursus scripta in-
tra primas memorie metas corruerunt . alterius cuncta ^{p quidam}
te stilo elucubratum opus pro omni eui tempus plenis gle-
vdiis feretur . ¶ Adiciam scene eiusdem exemplum
Antigendam tidicen discipulo suo magni perfectus sed
parum feliciter populo se approbanti cunctis audienti-
bus dixit . mihi cane & musis . Quia videlicet perfecta
ars fortune lenocinio defecta iusta fiducia non exiit .
quanquam se scit laude mereri eam si ab alijs non impe-
trat : domestico tamen acceptam iudicio refert .
¶ Zenxis autem cum helenam pinxisset quid de eo opere ^{q d e laudat}
homines sensuri essent . expectandum non putavit : sed pro-
tinus ad hos versus adiecit . Oymeaaedcip . aa . wc . ka
i . cyaembn . haaiaac . axa . ioyc . toi . haaw . oitymaik
i . itoayngponon . aa . teaut arxelm adeo ne dextere sue
multum pictor arrogavit . ut ea tantum forma compre-
hensum crederet . quantum aut leda celesti partu dare . aut ^{q d e i a p u e t a m i n d e}
^{q d e i a p u e t a m i n d e}
¶ in d heleni fuit q d h i n e d n o
— s u a g r e p t d u p p l a t i d h e l e n i .
— A l t e r i u s t e n a d a l t i d e a s t e r a
— p o l l u p r i a t i s t e

homerus diuino ingenio exprimere potuit. ^{fabriferand} **T**hidias quoque homeri versibus egregio dicto alludit. **S**imulacrum enim iouis olympij perfectum quod nullum praestantius aut admirabilius humane fabricae manus. interrogatus ab amico quodam mentem suam dirigens. vultum iouis pro modum ex ipso celo petiti eboris lineamentis esset amplexus: illis se versibus quasi magistrum versus respondit. **H**ai: khaemb. cin. cito. picim. cyoe. kpome. iw. ma aabiocya. apaxaitai. **E**cce pocancio. a nwa naktockpa to. kaic. ao. ama. toio. aeta. naiaenemoayniton.

113 andfercat

ad se ipse puer... pro operis... dignis

Capitulum septimum de fiducia sui

Non paciunt me tenerioribus exemplis diuicius insistere fortissimi duces. **S**iquidem epannondas cum ei ciues irati sternendarum in oppido viarum contumelie causa curam mandarent. erat enim illud ministerium apud eos sordissimum: sine vlla cunctatione id recepit. daturum seque operam ut breui speciosissimum fieret assueravit. **M**irifica deinde procuracione abiectissimum negotium pro amplissimo ornamento expetendum thebis reddidit. **H**annibal vero cum apud regem prusiam exularet. auctorque ei committendi praesidii esset: atque is non sibi idem exitus portendi diceret. an tu inquit vitulme caru cule quam imperatori veteri maius credere. **S**i verba numeres breuiter. **A**bscise. si sensum existimes copiose valenter: hispanias enim direptas populo romano et gallicarum ac liguriae vires in suam redactam potestatem et nouo transitu alpium iuga patefacta. et transhimenum lacum dira iniustum memoria. **E**t cannas punice victoriae clarissimum monumentum: et capuam possessam: et italiam laceratam ante pedes hominis effudit. **V**nusque hostie incertiori longo experimento testatam gloriam suam postponi equo animo non tulit. **E**t sane quod exploranda bellica sacrificia estimandosque militaris ductus attinebat. omnis foculos: omnis aras bitumie: marce ipso

pari... + p... + p...

Julyo... + p... + p... + p...

... + p... + p... + p... + p...

1:1 Jacova...

^{v. in S. p. p. d.}
^{quod}
iudice pectus hannibalis p̄grauasset capax generosi spi-
ritus. ¶ Illud quoq; dictum regis cotri. Vt enī ate-
nienſibus ciuitatem ſibi datā cognouit. Et ego inquit
illis mee gētis ius dabo. equauit athenis trachiam ne
viciffitudine talis beneficii imparem iudicando. humi-
lius de origine ſua ſetire exiſtimaretur. ¶ Nobili-
ter etiā vterq; ſpartanus & qui increpit⁹ a quodam q̄
in aciem claudus deſcēderet pugnare Non ſibi fugere
ppositum eſſe reſpondit Et qui referēte quodā ſagittis
perſarū ſolem obſcurari ſolere. bene narras inquit. in
vmbra enī p̄liabimur melius. ¶ Eiusdem vir vr-
bis atq; animi hoſpiti ſuo patrie muros excelſos latos
q; oſtendētī dixit. Si mulieribus iſtos comparatiſ rec-
te: ſi viris turpiter.

Capitulum octauum de conſtancia

Aptum et animoſū bone fiducie pectus emenſū
quasi debitū opus ſuper eſt conſtancie reſſentaci-
one Cura enī ſic ^{compatū} eſt. vt quiſquis ſe ali-
quid ord me ac recte mente complexū confidit. vel iam
geſtum ſi obtractur acriter tueat. vel nondum editū
ſi interpelletur ſine vlla cunctacione: ad effectū pducatur
Sed dū exemplar ppoſite rei pſequor: lacius mihi cir-
cumſpiciēti āte omnia ſe fuluij flacci conſtancia offert
¶ Capuam fallacibus hānibal' promiſſis italie reg-
nū: nefaria defectione pacifci: pſuaſā armis occupaue-
rat. Tam deinde culpe hoſtium iuſt⁹ eſtimator quam
ſpecioſus victor. cāpanum ſenatū impij decreti auctore
fundit⁹ delere conſtituit Itaq; cathenis onuſtū ī duas
cuſtodias theanā calenſamq; diuiſit. conſilium execu-
tus cū ea pegiſſet: quorum ammiſtrandorū celerior
eſſe neceſſitas videbat. Rum ore autem de ſenat⁹ mi-
ore ſentēcia orto. ne debitam penā ſclerati effugerent
nocte ad miſſo equo theanū contedit. Interfectiſq; qui
ibi aſſeruabant e veſtigio tales trāſgreſſus pſeuerācie

sue opus execut⁹ est. et iam deligatis ad palū hostibus
 litteras a patribus conscriptis nequaquā salutaris cam
 panis accepit. In sinistra enī eas manu sicut erant tra-
 te reposuit. ac uisso littoze lege agere: tū demum ape-
 ruit: postquā illis obtemperari non poterat. **Q**ua cō-
 stancia victorie quoq; gl'am antecellit. quia si eū ante
 seipsū partita laude estimēs. maiorem punita capua
 quam capta reperias. Atq; ista quidem seueritatis.

1. q. lege sua p. q. m. h. m. t. u. f. o. c.

Illa vero pietatis constancia admirabilis. quā
 Q. fabius maximus infatigabilem patrie prestitit.
 pecuniā p captiuīs hannibali numerauerat: fraudat⁹
 ea publice tacuit. Dictatori & magistro equitū mu-
 nicium iure imperij senat⁹ equauerat: silēcium egit.

ii. ut h. e. 7. h. e. 5. p. s. antedat.

pe. cur. dictand. j. h. y. r. d. p. g. r. e. s. fabio

Compluribus p̄terea iniurijs lacessit⁹ in eodem animi
 habitu mansit. nec vnquā sibi. r. p. permisit irasci.
 tam p̄serans in amore ciuium. **S**quid in bello gerēdo nō
 ne par eius constancia ē Imperium romanū cannēsi
 plio pene destructū. vix sufficere ad exercit⁹ compandos
 videbat. Itaq; frustrari & eludere penōrū impet⁹ quā
 manū cum hīs tota conserere acie melius rat⁹. pluri-
 mis cōminacionibus hannibalis irritat⁹. sepe etiā spe
 benegerende rei oblata. numquā a consilij salubritate
 nec parui quidem certaminis discrimine recessit. **Q**uō
 qz est difficilimū ubiq; ira ac spe superior apparuit. **E**r-
 go vt scipio pugnādo ita hic non dimicando maxime
 ciuitati nostre succurrisse visus est. **A**lter enī celebra-
 te sua carthaginem opp̄ssit: alter cunctatione id egit:

ne roma opprimī posset. **S**. eciā pisonem mi-
 rifice & constanter turbilento. r. p. statu egisse cōsu-
 lem narratione in sequenti patebit. **M**. palligani sedi-
 ciosissimi hominis pestiferis blandicijs p̄reptus populi
 fauor. consularibus comicijs summū dedecus admittere
 conabat⁹. amplissimū ei deferre imperium cupiens. cu-
 ius tererrimis actis exquisitū pocus supplicium quam

3. h. e. 7. h. e. 5. p. s. antedat. p. r. u. i. p. l. a. d. b. u. s. p. h. y. s. t. r. i. a. n. i.

p. h. o. p. i. s. t. u. t. q. u. i. d. e. q. u. o. e. r. a. t. q. u. o. m. o. d. o. q. u. o. p. e. s. s. e. q. u. o. p. a. l. l. i. g. a. n. i. u. s.
q. u. i. d. e. q. u. o. p. e. s. s. e. q. u. o. p. a. l. l. i. g. a. n. i. u. s. q. u. i. d. e. q. u. o. p. e. s. s. e. q. u. o. p. a. l. l. i. g. a. n. i. u. s.
q. u. i. d. e. q. u. o. p. e. s. s. e. q. u. o. p. a. l. l. i. g. a. n. i. u. s. q. u. i. d. e. q. u. o. p. e. s. s. e. q. u. o. p. a. l. l. i. g. a. n. i. u. s.

In fine libri
quod est quod erat quod non erat

¶ Quid femine cum concione si patruus mos ferue-
 tur et nihil **S**ed ubi domestica quies seditionum agitata
 fluctibus est: prisce consuetudinis auctoritas conuellit
 plusque valet quod violentia cogit. quam quod suadet et pro-
 cipit verecundia. **I**taque sempnia. tib. et **G.** gracco-
 rum uxor scipionis emilianii. non ut absurde grauissi-
 mis viro-^{des laro}rum operibus inseres maligna relatione com-
 prehendam. sed quia ab tribuno plebei producta ad popu-
 lum in maxima confusione nihil a tuorum amplitudine
 degenerasti. honorata memoria persequar **C**oacta es eo
 loci consistere. ubi principum civitati perturbari frons
 solebat **I**nstabat tibi toruo vultu minas profundes am-
 plissima potestas. clamor imperite multitudinis ob-
 strepebat. totum forum acerrimo studio nitentem. ut equi-
 cio cui sempnie gentis fasces ius querebatur tanquam filio
 tiberij fratris tui osculum dares. **T**u tamen illum nescio
 quibus tenebris praetextum portentum execrabili audacia
 ad usurpandam alienam propinquitatem tendentem repulis-
 ti. **¶** Non indignabuntur luminaria nostrae urbis si i-
 ter eorum eximium fulgorem: centurionum quoque vire-
 spectandam se obtulerit. **N**am ut humilitas amplitudi-
 nem venerari debet. ita nobilitate fouenda magis quam
 spernenda bene indolis nouitas est. **A**n abigi debet tici-
 us ab horum exemplorum contextu. qui pro caesaris partibus
 excubans scipionis praesidio interceptus secum uno modo sa-
 lus ab eo daretur. si se futurum **G.** pompeii generi ipsius
 militem affirmasset: ita respondere non dubitauit **T**i-
 bi quidem scipio gratias ago. sed mihi uti ista condicio-
 ne vite non est opus. **S**ine ullis imaginibus nobilem
 animum ostendit. **¶** ^{quod in imagine vultus sui pompeii}
^{ad praeparandum militem fuit}
Idem constancie propositum secu-
 tus centurio diui augusti. cum antoniano bello sepe nume-
 ro excellentes pugnans edidisset. in puilis hostium insi-
 diis circumuehit. **E**t ad antonium alexandriam productus
 interrogatusque quid nam ab eo statui deberet. iugulari

Id est in fine libri
 de fine libri

quod malignum est et affectu mirabile:

Quodam de primo autate moxante natum vir belial filius tiberij
 quodam comitum veniens se ut fuyabat et sicut dicitur in libro figa ut fuyat
 huius et assensu tribunum plebei p... te prae... dicitur huius prae... ipse
 Pompeii dicitur huius ad iudicium ducta et illo... qui ut eredi... ipse
 et... valuit... et... huius... dicitur...

f

me inquit inbe. quia non salutis beneficio. neq; mor-
tis supplicio adduci possū. vt aut cesaris miles desinā
aut tuus esse incipiam. Ceterū quo constancius vitam
contempsit: eo facilius impetrauit. Antonius enī vir-
tuti eius incolumitatem tribuit. Complura huiusce
note romana exempla superant. sed facietas modo vi-
tanda est. ¶ Itaq; stilo meo ad externa iā delabi
permittā. Quorum principatū teneat blassius. cui? cō-
stancia nihil p̄tinacius. Salntariam enī patriam suā
p̄sidio punico occupatā romanis cupiēs restituere: da-
suum acerrimo studio secū in administratione reipubli-
ce dissidētē. & alioquin toto animo hānibalis amici-
cie vacantem. sine quo p̄positū consiliū pagi nō pos-
terat. ad idem opus aggrediendū maiore cupiditate q̄z
spe certiore temptare ausus est. Qui p̄tinus sermonē
eius adiectis: que & ipsū cōmendaciōem et inimicum
inuisiōem factura videbant: hannibali rerulit. a quo
adesse iussi sunt: vt alter crimen p̄baret: alter defenderet
ceterum cū p̄ tribunali res generetur. et questioni illi
omnium oculi essēt intenti: dū aliud forte ceterioris cu-
re negociū tractatur. blasius vultu dissimulante ac
voce submissa dasuum monere cepit. vt romanozū poti-
us quā carthaginēsiū partes foueret. Enimuero tūc
ille pelamat se in conspectu ducis aduersus eū sollicita-
ri. Quod quia et incredibile existimabat: et vnus tā-
tū aures penetrancrat: et iactabatur ab inimico veri-
tas fide caruit. Sed non ita multo post blasij mira cō-
stancia dasuum ad se traxit. marcelloq; et selapiā et quī-
gētos numidas qui in ea custodie causa erant tradidit.

¶ Obociōem vero cū atheniēses rem aliter atq; ip̄e
suaserat p̄spere administrassēt. adeo p̄seuerans sentēcie
sue propugnator extitit. vt in concione letari quidē
se successu eozū: sed consiliū tamen suū aliquāto me-
lius fuisse diceret. Non enī dampnavit quod recte vi-

Notes
not

blasius atq; ip̄e
not
blasius atq; ip̄e
not

et fornicari

quidam apud athenas
et multos alios liberos

derat. quia quod alius male consuluerat bene gesserat.
 felicius illud existimans: hoc etiam sapiens. Sane bla
 dum animu temeritati casus iacit: ubi prauo consilio
 ppius aspirat. quoq; uehementius noccat speraci? pdest
 Placidi & misericordes & liberales omniq; suau
 tate temperati mores phocionis quos optime pfecto co
 sensus omnium bonitatu cognomine decorandos cesuit
 Itaq; constancia que natura rigidior uideretur: lenis
 e mansueto pectore fluxit. ¶ Socratis autem viri
 litatis roboze palliatus animus aliquanto pfectius p
 seuerancie exemplū edidit. ¶ Vniuersa ciuitas atheniesi
 um iniquissimo ac truculentissimo errore instincta de ca
 pite decem ptozu qui apud arriginussas lacedemonia
 classeni deleuerant: tristem sentenciam tulerat. Forte
 tuc eius potestatis socrates cui? arbitrio plebei scita or
 dinaretur. indignu iudicans tot & tam bene meritos
 et idigna causa impetu inuidie abripi. temeritati mul
 titudinis constanciam sua obiecit. maximoq; conciois
 fragore. et incitatissimis minis compulsus non est. ut
 se publice denecie auctorem abscriberet. que oppositu
 eius legitima crassari via phibita: iusti ptozu cru
 ore man? suas contamiare pseuerauit. Nec timuit so
 tes ne costernate patrie vndeim? furor mors ipsius ex
 isteret. ¶ Proximū exemplū et si non eiusdem
 splendoris est: adeoq; certu constancie haberi potest expe
 rimētū Efficacis opere. Forēsis fidei nō ledentis athe
 nis ephialtes. accusare publice iussus et inter ceteros
 demonstrati nomen deferre coactus est Cuius fili? erat
 demochares: excellentis forme puer: animo eius flagra
 tissimo inherens amore. Itaq; communis officij sorte
 truculentus accusator. priuati affectus condicione mi
 rabilis reus. pueru ad se exorandū quo parcius patris
 criminibus insisteret venientem. neq; repellere neq; sup
 plicem genibus suis aduolutu intueri sustinuit. s; opto

Subdit cois p m ze po. a autis
et phocionis

plana
The n sunt ic famos? p hinc
et qdam ad utz i li n
r z s diffuse

l. v. m. d. acti

latente

Vnde Socrates erat athenis plebiscita et qd hie bar ad come hnt
 in duplebis: qd tpe des ptozes viri qd qda unu ptozo p hie
 p m ierestio ptozes lacedemoniu apd arriginussas lacedemoniu
 de qd atq; p hie vndiu hntes ipd p m ierestio ptozes
 s; appones ptoze ad eis vndiu s; lathis

capite flens et gemēs preces exprimere passus est. nībilo
 minus que sincera fide accusatū demonstratum dāpna
 uit. **V**ictoriam nescio laude an tormēto maiore partā
 quā priusquam fontem opprimeret: seipsū vicit epibi:
 altes. **Q**uem siracusanus diu seueritate exempli pgra
 uat. **Q**uibsdā monentibus vt aduersus eracidem et
 calippū quorum fidei plurimū credebat tanquam ei in
 sidias neccentis caucior esset. respondit. vita se malle
 excedere quā ī metu violare se mortis amicos inimicis
 iuxta ponere. **Q**ō sequit̄ & rei ipsius ammiracione
 et claritate auctoris illustre. **A**lexander mace
 donū rex indita in pugna excellentissimis opib; darij
 contulis. estu et itineris feruore in silicia pcalfactus.
 ciduo qui aque liquore conspicuus tharson interfluit.
 corpus suū immergit. **S**ubito deinde ex nimio haustu ri
 goris obstupefactis neruis: ac torpore hebetatis artub;
 maxima tum examinacione totius exercitus in oppi:
 dum castris propinquū defertur. **T**acebat eger tharsi.
 inq; valitudine eius aduersa istantis victorie spes fluc
 tuabat. **I**taq; conuocati medici attentissimo consilio
 salutis remedia circumspiciebant. **Q**uoz cum ad vnā
 pocionem sentenciā direxissent. atq; in eam philippus
 medicus suis manibus temperatam alexandrio. erat au
 tem ipsius amicus et comes: porrexisset. a permemone
 misse littere superueniunt admonentes vt rex insidias
 philippi perinde ac pecunia corrupti a dario caueret.
Quas cū legisset. sine vlla cunctacione medicamentū
 hausit. actum legēdas philippo tradidit. **P**ro quo tā
 constanti erga amicū iudicio dignissimam a dijs imor
 talibus mercedem recepit. qui incolumitatis eius pre
 sidium falso interpellari iudicio noluerunt.

Capitula libri quarti

Primum de moderacione. **S**ecundū qui ex inimicis

*Sponfus in dno dno
 h 1 r 2 Ineglecta dno*

*namis pro qd est p
 quare totum p
 filij abire et qd ipm
 pced dampna*

flum

*longi dno dno dno
 fuit vna p*